

Уважаеми г-н Председателстващ,  
Уважаеми народни представители,  
Уважаеми госпожи и господа,

Поредният годишен доклад за дейността на ВСС се представя пред вас в твърде критичен момент от неговото конституиране насам. Момент, в който като че ли се поставя под съмнение, или се създава такова усещане, за съмнение за всичко, което се опитвахме да изграждаме и за което влагахме усилия през последните години. Затова аз няма да повтарям пред вас съдържанието на доклада. Искам да апелирам обективно и разумно да сложите на кантар позитивите и негативите в нашата работа – така, както вашата съвест повелява и гласуването днес на нашия доклад да бъде лакмусът за вашето доверие или недоверие в креативността на този конституционен орган.

Веднага искам да заявя, че ние се отнасяме с уважение към отправените в публичното пространство негативни оценки към ВСС и искаме да ви уверим, че проявяваме самокритичност.

На въпроса - има ли проблем относно управленския капацитет на ВСС – трябва да отговоря: да, безспорно има и той е в кадровата политика. Да, вярно е, в работата ни има недостатъци, понякога не ни достига воля, понякога могат да бъдат отправени критики към отделни наши действия или решения. Но и няма нито един Висш съдебен съвет, който да се е харесал до момента на всички, а преждевременното прекратяване на мандата само засилва нестабилността на институцията.

Не съм съгласна обаче, един проблем да засенчи всичко, което ВСС е направил за системата и да го омаловажи или направо - зачеркне. Като че ли изгуби значение и някои забравиха, че работата на органа беше оценявана

положително чрез почти единодушното приемане на ежегодните доклади за работата на ВСС, приети от Народното събрание. Като че се загуби и значението на факта, че последните два доклада на Европейската комисия подчертават положителните моменти в неговата работа и усилията, които органът полага за реформиране на системата. Отново се появиха критики за неспособност на ВСС да управлява. В какво се изразява тази неспособност? В това, че единствен реагира безапелационно на синдрома „Красьо“? Че наказва 18 магистрати, пет от които с уволнение, и поиска оставките на двама свои членове, които после освободи и от заеманите магистратски длъжности само поради неотхвърлено категорично съмнение за неправомерно кадрово вмешателство? Или защото провежда систематични регионални съвещания с магистрати по най-наболените проблеми свързани с движението, отлагането и приключването на делата в срок, анализира и предприема мерки за отстраняване на основните причини, в резултат на което в пъти намаляха случаите на връщане на делата. За първи път от години насам сме свидетели на ритмичност при насрочване на делата. Или пък защото, за разлика от другите властови институции, прие безпрецедентен Етичен кодекс за поведение на българските магистрати, чието спазване издигна като безспорно мерило за почтеност в професионалния и личния живот, в резултат на което образува дисциплинарни дела и налага дисциплинарни санкции за отклонението от неговите норми. Макар и да се чуват гласове, че неспазването на неюридически норми не могат да бъдат дисциплинарно санкционирани. Нека припомним и приетата Информационна стратегия, насочена към подобряване обслужването на дейностите в органите на съдебната власт, унифициране на Интернет-страниците и повишаване ефективността на съдебната власт чрез

използване на информационните технологии. Нека припомним и работата на специалната комисия за анализ, контрол и последващи действия по изпълнение препоръките на ИВСС, която доведе до приемане и прилагане на редица административни и организационни мерки за подобряване работата на административните ръководители и магистратите по организацията и движението на делата. Все още е голямо предизвикателство изработването на методика за определяне на качествени показатели за натовареността на съдебните звена и на отделните магистрати, но нека имаме предвид, че проучените чужди модели не могат да намерят пряко приложение поради спецификата на устройството и функциите на съдебните системи и изисква по-дълъг период от време.

Затова апелирам към вас да подложите на анализ и оценка цялостната дейност на съвета, така, както сме ви я представили в доклада и така, както беше отразена в становището на Правната комисия.

Апелирам към вас да изразите и отношението си към опитите за делегитимация на ВСС, които се разминават с представата за разумност и граничат с абсурда. Твърди се, че проблемът е конституционен, а се иска оставка на членовете на ВСС. Неминуемо възниква въпросът какво би се постигнало с нея. Автоматично ли това ще породи оздравителен ефект. Като няма кой да взема управленски решения изобщо, това ще реши ли проблемите на системата. Кой трябва да прецени кое решение е правилно и как? От зората на демокрацията представата за нея се свързва с господство на мнозинството над малцинството. Всеки акт ли който, поражда съмнения за правилност, трябва да води до саморазпускане на органа, който го е взел? Кой ще носи тежкото бреме на отговорността да преценява като последна

инстанция кое решение на ВСС е правилно и как трябва да се постъпи в случай че е неправилно. Не е ли създаден този орган, за да носи отговорност за своите актове по време на своя мандат. Ако някой друг има моралното право да „правораздава“ над всеки акт на съвета, няма ли да е налице подмяна на основни конституционни принципи за упражняване на държавната власт. Каква е гаранцията, че ще бъдат правилни всички решения на следващите? Те как ще работят под натиск? Натискът и на гражданското общество е здравословен, само когато е градивен.

Чрез оставката на Съвета ще се решат ли с магическа пръчка големите проблеми, които има съдебната система през последните 20 години и ще се преодолее ли общественото недоверие: ще изчезнат ли оправдателните присъди по знакови дела, за които ни укорява Брюксел, ще се убедят ли гражданите, че са справедливи различните по размер наказания в идентични по фактически състав престъпления, ще се стопи ли недоволството от забавянето и отлагането на делата, ще се прекратят ли висящите дела в Страсбург за нарушаване правото на защита в разумен срок.

Ние сме за всякакви промени, включително и конституционни, и това сме изявявали категорично в наши официални становища, които да направят невъзможно пораждането на съмнение за каквото и да е вмешателство при вземането на управленски решения. Всъщност, с последните изменения в ЗСВ, възможността за субективен подход при кадровото израстване в системата и при първоначалните назначения отпаднаха - въведе се повсеместен конкурс. Няма никаква пречка законодателно да се минимизира субективният елемент и при избора на административни ръководители. Частично това вече е факт

с част от промените на ЗСВ: промяна в критериите за избор; приемане на нова Наредба от ВСС; обособяване на две подкомисии в Комисията по предложенията и атестирането, оценката на моралните качества на кандидатите от Комисията”Професионална етика и превенция на корупцията”; законовото закрепване на изслушването на концепциите пред ВСС; въвеждане на явното гласуване. Нека проверим как работят промените.

Аз мисля, че усилията на Съвета трябва да бъдат защитени от другите властови институции, защото дестабилизацията на една от трите власти повлича и останалите. Те са като скачени съдове. Смисълът на разделението на властите е в тяхното триединство. „Власт власт възпира”, но и „власт власт гарантира”. Делегитимацията на съвета допълнително делегитимира съдебната система като цяло, а делегитимацията на съдебната власт е делегитимация на държавността.